

Hittel a közbenjáró imádság erejében – A Keresztény Múzeumban restaurálták a máriaremetei kegyképet

[KULTÚRA](#) – 2022. szeptember 15., csütörtök | 11:15



75 évvel ezelőtt Mindszenty József bíboros, hercegprímás meghirdette a Boldogasszony évét, és a budapesti Városmajorból százezer férfi zarándokot vezetett Máriaremetére. Az évfordulóhoz kapcsolódóan jubileumi engesztelő gyalogos zarándoklatot tartanak szeptember 17-én a máriaremetei kegytemplomhoz. Az ünnepi szentmisén Erdő Péter bíboros, prímás megáldja a restaurált máriaremetei kegyképet.

A Keresztény Múzeum munkatársai idén nyáron kaptak megbízást a máriaremetei Kisboldogasszony-bazilika plébánosától, Esterházy László kanonoktól, hogy az elmúlt évtizedekben



megkopott és elszennyeződött kegyképet a templombúcsú idejére újítsák fel. A megtisztelő feladat végrehajtására Szakács Márton festőrestaurátor és Szabó Judit textilrestaurátor vállalkozott. Munkájukat segítette a múzeum művészettörténész vezetője és az intézmény gyűjteménykezelője is.

A rendelkezésre álló hetek alatt az előzetes állapotfelmérés alapján a külső fa díszkeret teljes körű rendbetételére, illetve a kegyképet közvetlenül befogadó fémkeret és a körülötte található textildekoráció megújítására nyílt lehetőség.

A több részből álló tárgy feltárása, vizsgálata nem volt teljes körű. A megbízóval egyetértésben csak az igazán szükséges beavatkozásokat végezték el a szakemberek.

Ismerve a kegykép eredetét, szokatlan anyagát, különös óvatossággal kellett eljárni. A 18.

századnak ismert Mária és gyermeke ábrázolás papírra készült, minden bizonnyal sokszorosító grafikai eljárással.

Ezt a legértékesebb, különös tisztelettel övezett részt azért nem kellett kibontani, mert nem mutatott fizikai vagy biológiai károsodásra utaló jeleket.

A belső fémkeret üvege igen közel került a kép felületéhez, szinte összesimultak. A roncsolásmentes felnyitás nem tűnt egyértelműen biztosíthatónak, így nyomós indok hiányában erre a kényes műveletre nem került sor.

Az üveges elülső ajtóval ellátott, mély díszkeret állapota az aranyozott felületeken hiányos és kopott volt. Egy rejtett belső felirat szerint 1968-ban aranyozták újra a legutóbb 19. század eleji elkészülése óta. A fakeret belső felülete fekete színű füst, illetve kisebb égés nyomait hordozta. Ennek okozója a valószínűleg ugyancsak 1968-ban beépített belső világítás hőterhelése. A

tűzveszélyes izzókat és a vezetékeket el kellett távolítani, és egyértelmű döntés született arról, hogy nem kell beilleszteni semmiféle fényforrást.

Helyette a kegyképet egészen korszerű, tükröződésmentes üveg védi majd a jövőben, melyet a szentélyben kívülről, kellő távolságból fognak megvilágítani.

A keret javítása hagyományos fényaranyozással és mattaranyozással készült kívül és belül minden látszó felületen.

A keretszekrény belsejét aranyzínű zsinórral szegélyezett, függönyként elrendezett műselyem töltötte ki Szűz Mária ábrázolása körül. A 20. századi anyag olyan erősen elkoszolódott, hogy tisztítása lehetetlenné vált. Az anyagmegjelenés méltatlan volt a kegyképhez, immár nem tudta betölteni azt a díszítő szerepét, melyet eredetileg szántak neki. A kép körüli feszítőkereten viszont kifejezetten jó állapotban maradt egy régebbi, gyöngyházfényű hernyóselyem drapéria. Tisztítás és az aranyzsinórok átvarrása után esztétikai szempontból ennyi textildísz is elegendőnek bizonyult.

A kegykép belső keretét az írott források és az alsó szegélybe ütött mesterjegy alapján Bittner Lajos ötvösművész készítette 1936-ban. Az ötvény ezüstötözetből készülhetett tűzarany bevonattal. A foglalatba illesztett, színes, csiszolt üvegszemek ékkő mivoltát nem sikerült igazolni.

A közel 90 éves keret sértetlen állapota miatt csupán kisebb felületi tisztítást igényelt.

Magát a kegyképet közelről szemlélve annyi volt megállapítható, hogy valóban egy nyomat lehet a 18. századból. Felületén némi színes, elsősorban kék foltok láthatók. A test körvonalát követve sima ezüsthóliával töltötték ki a félköríves záródású keret biztosította tenyérszerű területet. Mária és a gyermek Jézus fejére egy-egy apró, aranyozott koronát rögzítettek. A Istenanya öltözetét díszes ruhát imitáló, áttört szövetmintát idéző aranyfólia lapkák borítják. Mária lábainál fehér viaszos papírdarab és egy vörös viaszpecsét töredéke látható. Utóbbiak és az eredeti grafika anyagának későbbi vizsgálata minden bizonnyal pontosabb adatokkal szolgálhat a tárgy eredetét illetően.



A máriaremetei kegyhely történetéről szóló eddigi legalaposabb összefoglalót Tünczer Tibor állította össze, akit éppen jelen írás közzététele napján kísérik utolsó útjára Remetekertvárosban. Kiváló munkájának harmadik kiadása a kegytemplomban minden érdeklődő számára hozzáférhető. A kegykép történetét a hagyomány és a rendelkezésre álló történeti források Thalwieser Katalin délnémet (vagy svájci) származású leányhoz és férjéhez, Lisenbultz Györgyhez kötik.

A német ajkú leány fiatalon más telepesekkel együtt került el hazájából Hidegkútra, ahová magával hozta az einsiedelni Szűzanya képmását.

A kép 1740-től a közeli gercsei kápolnában várta a híveket, de idővel a Nagykovácsi felé vezető erdei út mentén egy fára függesztették ki, hogy imádkozhassanak előtte az arra járók. Az imameghallgatások sokasága miatt előbb fából, majd kőből építettek köré kápolnát a helyiek. Katalin férje az eredeti, tönkrement képecske helyett állítólag maga hozta el a mai képet 1763-ban a Zürich közelében fekvő híres zarándokhelyről, melynek neve remetét jelent magyarul. Talán ekkor látták el

hitelesítő pecséttel a papírlapot. A fára függesztett ábrázolást 1899-re tisztelték meg annyira, hogy a ma is ismert nagy templomot szentelték fel körülötte. Búcsújárók tömegei keresik fel azóta is a kegyképet, mely minden építkezés, átalakítás, ideiglenes áthelyezés során változtatásokat élt meg, de lényege, a hívek mély hite a közbenjáró imádság erejében évszázadokon át megmaradt.

Szerző: Kontsek Ildikó

Fotó: Mudrák Attila/Keresztény Múzeum

Magyar Kurír